Netwerkagenda multifunctionele culturele organisaties

Vooraf

Al enige tijd komen de zgn. multifunctionele culturele organisaties in Nederland op het gebied van taal, creativiteit en kunst bij elkaar om ervaringen te delen en na te denken over een betere positionering van deze organisaties binnen de verschillende branches waar zij werkzaam zijn. Wij vinden dat het tijd wordt om na te denken over de specifieke uitdagingen waarmee deze organisaties worden geconfronteerd en een begin te maken met een gesprek over structurele oplossingen hiervoor.
Dit willen wij doen door deze netwerkagenda voor te leggen aan en te bespreken met de verschillende organisaties uit de branches van taal, creativiteit en kunst.
Als afkorting van onze organisaties gebruiken we MFCO+ om hiermee uit te drukken dat het weliswaar allemaal *culturele* organisaties betreft in de kern, maar de samenstelling ervan kan verschillen.

Waarom een netwerkagenda voor multifunctionele culturele organisaties en waarom nu?

Positie MFCO+
Multifunctionele culturele organisaties (MFCO+) zijn organisaties die meerdere culturele functies voor het publiek vervullen, zoals kunstencentrum, muziekschool, volksuniversiteit, bibliotheek, podium, museum, enzovoorts. Ook erfgoed en welzijnsactiviteiten komen in het brede palet van een MFCO+ voor.
Deze combinatie van culturele functies versterkt de publieke waarde door een verdere integratie van dienstverlening, maar geeft ook uitdagingen vooral op organisatorisch gebied. Om de positie en de groeipotentie van MFCO+ duidelijker weer te geven is deze netwerkagenda voor MFCO+ opgesteld.

Er zijn al veel en er komen er steeds meer
In Nederland komen steeds meer multifunctionele culturele organisaties (MFCO+), organisaties met meerdere culturele functies binnen één organisatie. Uit welke functies een MFCO+ is opgebouwd, alsmede de mate van (organisatorische en inhoudelijke) integratie van deze onderdelen kan sterk verschillend zijn. Een MFCO+ is doorgaans ontstaan uit een samenwerking (en eventueel fusie) van meerdere organisaties.
Momenteel bieden in ca. 130 gemeenten verschillende culturele functies aan voor het publiek met een MFCO+. Dit aantal is groeiende. Vaak is een dergelijke lokale of regionale MFCO+ een duidelijke beleidskeuze van de betreffende gemeente(n). Onderzoek toont aan dat deze ontwikkeling veel harder is gegaan dan eerder verwacht en dat dit proces zich nog steeds doorzet.
De ontwikkeling en vorming van dit soort organisaties vraagt om met een hernieuwde blik te gaan kijken naar de landelijke en provinciale netwerken, die nog steeds sectoraal en daarom in de ogen van een MFCO+ verkokerd zijn georganiseerd. Deze netwerkagenda wil de ontwikkeling naar een verdere integratie van de culturele functies op lokaal niveau

stimuleren door aandacht te vragen voor een aantal wezenlijke inhoudelijke speerpunten die nu in de sectoraal georganiseerde netwerken niet of onvoldoende uit de verf komen. Vanuit deze speerpunten zal daarna stil gestaan worden bij de hiermee samenhangende opgaven op het gebied van organisatie en ontwikkeling.

MFCO als spil in de lokale netwerken
De vorming van een MFCO+ zoals hierboven geschetst is geen toevallige ontwikkeling. Lokale overheden maken al langer werk van het bundelen van het cultureel aanbod in hun verzorgingsgebied. Soms vanuit financieel belang: het efficiënt benutten van overheidsmiddelen, maar ook vanuit de behoefte van de markt en de inwoners aan een centraal punt dat meerdere culturele functies als maatschappelijke taak binnen een groter verzorgingsgebied kan vervullen. Onderzoek laat zien, dat burgers dit ook een hele logische en heldere aanpak vinden. Het in het culturele veld gebruikte onderscheid en scherpe afbakening tussen bijvoorbeeld een bibliotheek en een kunstencentrum wordt door veel inwoners niet (meer) herkend. In het licht van levenslang leren in deze tijd ook eigenlijk erg logisch.
Verschillende culturele functies in één organisatie, met de daarbij horende verschillen tussen de medewerkers en hun bedrijfscultuur, agendeert samenwerking en leren van elkaar als het ware vanzelf. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een MFCO+ gemiddeld beter scoort op samenwerken en netwerken. Simpel gezegd: geleerd binnen je eigen organisatie, wordt het bijna een vanzelfsprekende manier van werken daarbuiten.

Meer dan de som der delen: van bedrijfsverzamelgebouw naar een integrale vorm van dienstverlening
Combinaties van culturele functies die het vaakst voorkomen zijn (kunst & cultuur-) educatie met een podium, en (kunst & cultuur-) educatie met een bibliotheek. Soms ook gemengd met andere culturele functies zoals film, museum/expositie, erfgoed en algemene culturele programmering. Ongeveer de helft ervan voert meerdere culturele functies uit onder één rechtspersoon en/of één bestuur. Van de 99 culturele organisaties met meerdere rechtspersonen en/of besturen heeft de meerderheid (72%) een ‘overkoepelend’ rechtspersoon. Dit is bijvoorbeeld een beheerstichting voor de hele locatie, een stichting voor meerdere organisaties of een coöperatie waaronder de culturele MFCO+ valt. Een deel daarvan kan oneerbiedig gekenschetst worden als een ‘bedrijfsverzamelgebouw’. Maar in toenemende mate wordt er bewust gewerkt naar een integratie. Niet alleen organisatorisch, maar ook met betrekking tot de dienstverlening.

Lokale opdrachtgevers staan voor grote uitdagingen
Lokale overheden staan voor enorme uitdagingen. Zij moeten steeds meer taken uitvoeren, met steeds minder geld. Daarbij werkt de lokale situatie vaak als een onverbiddelijke lakmoesproef: dáár wordt duidelijk of de aanpak werkt en de gewenste effecten ook zichtbaar worden. Lokale overheden hebben daarbij ook steeds meer te maken met de maatschappelijke ongelijkheid en tweedeling. Een tweedeling die na de publicatie van het rapport ‘Eigentijdse ongelijkheid’ van het Sociaal en Cultureel Planbureau eigenlijk beter ‘meerdeling’ genoemd kan worden. Veel mensen hebben ondanks hun (potentiële) capaciteiten structureel minder toegang tot invloed en macht op grond van hun opleiding, netwerk, gezondheid, digitale vaardigheden en zelfs naam. Deze maatschappelijke ongelijkheid speelt erg op lokale schaal en kan daar ook het beste bestreden worden. Veel

gemeenten erkennen dat culturele functies een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan dit beleid. Een MFCO+ waar de integratie van diverse functies al organisatorisch is verankerd en vandaar uit netwerken en klanten worden bediend is dan een logische partner en uitvoerder van beleid.

Wettelijke en beleidsmatige verankering
Voor slechts een deel van de hier onderscheiden culturele functies (bibliotheek) bestaat een wettelijke grondslag. Voor veel andere functies (cultuureducatie, (pop-)podium, museum) is die er niet en is de beleidsvrijheid groot bij de lokale overheden. Dat maakt deze functies ook kwetsbaar voor bezuinigingen.
De Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (WSOB) dateert van 2015 en wordt niet voor niets ook wel de Bibliotheekwet genoemd. Zij lijkt uitsluitend van toepassing te zijn op (sectorale) bibliotheken. De wet onderscheidt vijf functies van een openbare bibliotheek: ter beschikking stellen van kennis en informatie, bieden van ontwikkeling en educatie, bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur, organiseren van ontmoeting en debat en kennis laten maken met kunst en cultuur.
Overzien we de reikwijdte van de WSOB zoals geformuleerd in deze vijf functies en zetten we dat naast de publieke waarde van een MFCO+ zoals boven beschreven, dan zien we iets opmerkelijks.

In het onlangs gepubliceerde rapport van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst met de veelzeggende titel ‘Er is strikt genomen geen rol’, wordt gesteld dat er binnen provinciale en lokale overheden sterk de behoefte is aan een landelijk wettelijk kader voor cultuureducatie en -participatie. Dat zou de huidige werkwijze kunnen vervangen van het vooral werken met tijdelijke ondersteuningsregelingen (bv. projectsubsidies) en het via andere sectoren proberen te borgen van cultuureducatie (bv. kerndoelen cultuureducatie in het onderwijs). Een wettelijk kader zou kortom het beleidsmatig borgen van cultuureducatie en -participatie een stuk degelijker en steviger maken.
Vanuit dit gezichtspunt lijkt het logisch te pleiten voor een ‘aparte’ wet voor cultuureducatie. Maar daarmee zou ook juridisch en wettelijk gezien de culturele functies op het gebied van taal, cultuur en kunst *sectoraal* geregeld gaan worden. Voor een MFCO+ met een integrale dienstverlening een onaantrekkelijk perspectief. En ook onnodig: zowel de groei van het aantal van deze organisaties als het feit dat steeds meer gemeenten bewust kiezen voor een combinatie en integratie van culturele functies op lokaal niveau pleit voor een wettelijk kader wat hierbij past.

Wij vinden dat de WSOB met haar vijf breed geformuleerde functies uitstekend ‘omgebouwd’ kan worden tot een dergelijk wettelijk kader waar elke MFCO+, maar ook sectorale organisaties uitstekend binnen passen. Wij willen dan ook graag alle partijen in ons werkveld uitnodigen om *met elkaar* ervoor te gaan zorgen dat er een wettelijk kader komt wat past bij *alle* organisaties op het gebied van taal, creativiteit en kunst en waar *iedereen* zich ook gekend en gehoord voelt. Uiteraard zal gekeken moeten worden over de reikwijdte van deze wet, gelet op de samenstelling van elke MFCO+.
Een dergelijke redenering geldt ook voor de zgn. zorgplicht. Deze zorgplicht zou geen betrekking moeten hebben op een instituut als een bibliotheek, maar meer betrekking moeten hebben op de impact van de diverse culturele functies op de ontplooiing en het kunnen meedoen van de inwoners.

Overigens zal een beleidsmatige verankering *op het niveau van een MFCO+* het beeld kunnen corrigeren dat deze organisaties als optelsom van een aantal onderdelen zo groot zijn geworden dat er in tijden van bezuinigingen 'wel wat af kan'.

Verkenning voor een netwerkagenda

Naast de onmiskenbare meerwaarde van een MFCO+ vraagt deze nieuwe organisatievorm om nieuw beleid en regelgeving. Het is al eerder gezegd: beleid en regelgeving (voor zover aanwezig) zijn momenteel vooral afgestemd op afzonderlijke (culturele) functies. Dat geldt uiteraard dan ook voor strategische beleidsdocumenten die hierop gebaseerd zijn.
Daarnaast heeft een MFCO+ ook vaak moeite om aan de verschillende eisen, die uit even verschillende hoeken gesteld worden, te voldoen. Te noemen zijn meerdere cao's en meerdere pensioenfondsen (overlap, ongelijke arbeidsvoorwaarden tussen collega's), meerdere btw-regimes (administratieve druk, conflicterende regelgeving), meerdere belangenorganisaties (wie doet de dienstverlening voor een MFCO+?), veelal meerdere partners of opdrachtgevers en ga zo maar door.
Deze netwerkagenda beschrijft eerst de maatschappelijke opgaven waar elke MFCO+ voor staat en staat daarna stil bij de uitdagingen waarmee zij worden geconfronteerd.

De maatschappelijke opgaven
Het bovenstaande leidt tot een aantal voor een MFCO+ specifieke maatschappelijke opgaven waar deze netwerkagenda vooral aandacht voor vraagt. Wij realiseren ons dat de maatschappelijke opgaven kunnen overlappen met agenda's van verschillende brancheverenigingen. Wij willen deze opgaven hier afzonderlijk benoemen en tot gezamenlijke uitvoering en afstemming komen.

Opgave 1: Versterking van publieke waarden
Het is niet zo moeilijk om bij een MFCO+ op het niveau van de verschillende culturele functies die 'in huis' zijn een visie en strategie te ontwikkelen. Veel voorwerk is namelijk op deze verschillende terreinen van met name cultuureducatie, bibliotheekwerk en podiumkunsten al gedaan. Vaak volstaat een vertaling en toepassing naar de lokale situatie.
Moeilijker wordt het als er een visie en strategie moet worden geformuleerd op het integrale beleidsniveau van de MFCO+ zelf. Het simpel gezegd 'optellen' van de afzonderlijke beleidsuitgangspunten per onderdeel dekt dan niet meer de lading. Immers, als 1 + 1 = 3, wat is dan '3'? Het verkokerde provinciale en landelijk netwerk blijkt op dit punt weinig ondersteuning te kunnen bieden. Dit is waarschijnlijk ook de reden dat MFO' s in de rapportages over kwaliteitszorg en certificering op dit punt achterblijven.
Bij een aantal organisaties is men inmiddels bezig geweest met het formuleren van integraal beleid en dienstverlening. Daarvan kan geleerd worden. Daarbij valt op, dat er minder tot niet meer wordt gesproken in termen van bibliotheekwerk, muziekeducatie enz. Vaker vallen woorden als taal, geletterdheid, creativiteit, talentontwikkeling, kunst, enz. Verder is duidelijk, dat de meerwaarde van de integratie en cross-overs voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door de *mensen zelf* die in een MFCO+ werken. Zij zijn in hun dagelijkse werk veelal al concreet bezig met de '3'.

Opgave 2: Basisvaardigheden zijn nodig om (maatschappelijk) mee te kunnen
Al lang is bekend, dat taal als basisvaardigheid onontbeerlijk is om je te goed te kunnen uitdrukken en communiceren met je omgeving. Maar het besef dringt steeds meer door, dat creativiteit ook een basisvaardigheid is om maatschappelijk mee te kunnen doen.
Een MFCO+ heeft ervaring met het 'in huis' organiseren en stimuleren van de kruisbestuiving tussen taal en creativiteit. Ook vanuit de maatschappij wordt de roep hierom steeds luider (brede aanpak laaggeletterdheid, binnenschoolse cultuureducatie en taalles).
Er is behoefte aan zowel een betere ontsluiting van wetenschappelijke inzichten op dit terrein naar de dagelijkse praktijk van een MFCO+ en ook het beter kunnen delen van kennis en ervaringen onderling.

Opgave 3: Naar een geletterde samenleving
De taal kunnen lezen en spreken van het land en de omgeving waar je woont, werkt en leeft is cruciaal. En tegelijkertijd blijft je eigen taal of dialect belangrijk voor je zelfbewustzijn en eigenheid.
Zowel de aanpak van laaggeletterdheid (ook digitaal) als leesbevordering zijn twee belangrijke pijlers voor een geletterde samenleving. Lezen is onontbeerlijk voor de eigen toekomst, voor een onderzoekend brein en voor een vitale democratie.
Voor dit speerpunt kan goed aangesloten worden bij de netwerkagenda van de VOB.

Opgave 4: Weerbaarheid en flexibiliteit leidt tot een tolerantere samenleving
Creativiteit is 'goed voor je': het leidt tot openheid bij jezelf, vooral bij nieuwe situaties. Door met name het versterken van je empathisch vermogen, kun je je beter inleven en verplaatsen in de ander. Dat maakt je flexibeler en ook toleranter. En creativiteit bevordert de weerbaarheid en de flexibiliteit van mensen in onze sterk veranderende maatschappij.
Onder de noemer van cultuurparticipatie zijn er inmiddels talloze (succesvolle) projecten uitgeprobeerd en geëvalueerd. Er is sterke behoefte aan het meer en beter delen van deze kennis en het implementeren van een bewezen werkende aanpak.

Opgave 5: Talentontwikkeling zonder onderscheid des persoons
Door een ketengerichte aanpak van talentontwikkeling, bestaande uit de stappen kennismaken, oriënteren, verdiepen en professionaliseren kan iedereen de kans krijgen zijn of haar talenten te ontdekken en verder te ontwikkelen. Cultuureducatie binnen het onderwijs en buitenschools kan meer en beter als een keten van talentontwikkeling georganiseerd worden. Talentontwikkeling op het gebied van schrijven en spoken word kan daarin meegenomen worden door een MFCO+.

Opgave 6: Kunst is er voor ons allemaal
Het is belangrijk dat kunst in al haar facetten en verschijningsvormen toegankelijk is op een laagdrempelige manier voor iedereen. Theaters, poppodia, filmhuizen, e.d. spelen hierbij als aanbieders een belangrijke rol.
Maar kunst kan zowel verbinden als buitensluiten. Een MFCO+ kan als geen andere organisatie over het gehele culturele spectrum en voor het gehele lokale/regionale netwerk wat zij bedient hierin een belangrijke rol spelen. De verbinding tussen wat genoemd wordt de professionele en amateurkunst is daarbij cruciaal. Doordat kunst in essentie commentaar levert op datgeen wat wij vaak als vanzelfsprekend zien, kan kunsteducatie ervoor zorgen dat kunst ontsloten wordt voor iedereen en daarmee helpt bij het verkleinen van de

kansenongelijkheid in Nederland. Voor zover bekend is op dit terrein nog geen structurele aanpak ontwikkeld.

Opgave 7: *Erfgoed van, voor en door ons allemaal*
We worden omgeven door landschap, gebouwen, voorwerpen, geschreven en gedrukte bronnen en tradities die samenhangen en gevormd zijn door en in ons verleden. Veel van het cultuurlandschap, gebouwd erfgoed, erfgoedcollecties en immaterieel erfgoed worden gekoesterd en beschermd via wetgeving en beleid. Vanuit het nieuwe verdrag van Faro wordt ingezet op participatie als middel om te komen tot meer draagvlak en eigenaarschap van ons erfgoed. Er is een omslag van een elitaire visie naar van onderop gedragen erfgoed dat via ambassadeurs wordt verbonden met groepen in onze samenleving. We zien steeds meer op lokaal en regionaal niveau dat er gewerkt wordt met heel 'aanraakbare', laagdrempelige methodieken. Die regelmatig onder de noemer: het verhaal van… een stad, een provincie, of nog meer ingezoomd een wijk of een straat, vertellen. Erfgoed is zeker niet statisch maar eerder dynamisch, gelaagd en steeds meer verbonden met meerstemmigheid. Uiteindelijk is erfgoed belangrijk voor de identiteit van een plek en de verhalen die verbonden zijn aan een stad of regio. De erfgoedcollecties die in de afgelopen 100 jaar verzameld zijn vertellen nu nog veelal het verhaal van de witte Nederlander en het is belangrijk om samen te bouwen aan een gelaagde en gedifferentieerder collectie. Bibliotheken krijgen alle sociale lagen in huis, musea en erfgoedcentra/archieven veel minder en hoe belangrijk is dat we die identiteiten onderzoeken en elkaar daarover informeren door middel van presentaties die nieuwsgierigheid naar elkaars geschiedenissen opwekken. MFO's herbergen vaak belangrijke erfgoedcollecties en zijn door hun gemengde expertises zeer geschikt om binnen en buiten hun locaties erfgoed te gebruiken als reservoir, reflectie op identiteit en als inspiratie voor een veerkrachtige leefomgeving.

Stelselopgaven
De hierboven beschreven ambities liegen er niet om. Tegelijkertijd worden MFCO+'s ook geconfronteerd met extra en moeilijkere uitdagingen door hun multifunctioneel karakter. Dat leidt tot de volgende specifieke 'MFCO+-opgaven'.

- *personeel en vrijwilligers*
  Op het gebied van arbeidsvoorwaarden is de situatie voor een MFCO+ nog steeds zeer problematisch. Een gemeenschappelijke cao voor bijvoorbeeld bibliotheken, centra voor cultuureducatie en podia ontbreekt nog steeds en lijkt zelfs verder weg dan ooit. Er wordt wel gewerkt aan een gemeenschappelijke HRM-agenda, maar deze is er nog niet, laat staan werkzaam en werkbaar voor een MFCO+.
  Vertegenwoordiging vanuit deze organisaties is niet goed geregeld. Dit leidt tot onrust binnen een MFCO+-organisatie en grote uitdagingen voor de directies. Op korte termijn zal een strategische agenda opgesteld moeten worden met inspraak vanuit de betrokken organisaties vanuit het perspectief van een gemeenschappelijke cao in de naaste toekomst. Zij zullen ook vertegenwoordigd moeten zijn in het arbeidsvoorwaardenoverleg met de verschillende vakbonden (die ook sectoraal georganiseerd zijn). Een eigen bedrijfs cao voor een MFCO+ lijkt nu niet de eerste optie om voor te gaan maar kan, gelet op de landelijke ontwikkelingen, ook niet geheel worden uitgesloten voor de (naaste) toekomst.

- *leiderschap*

Uit de praktijk blijkt, dat gemiddeld gesproken op een directeur van een MFCO+ een ander en vaak ook een groter beroep wordt gedaan op haar/zijn expertise, ervaringen en vaardigheden. Te noemen valt het bouwen aan de integratie van beleidsuitgangspunten en dienstverlening, het kunnen omgaan met de verschillende interne 'bloedgroepen' en het kunnen functioneren in de diverse (vaak sectoraal georganiseerde) gremia en beleidsoverleggen. Er is grote behoefte aan een betere ondersteuning en onderlinge uitwisseling, intervisie en coaching.

- *innovatie, kwaliteit en kennis*

Deze netwerkagenda laat op verschillende vlakken zien dat er een sterke behoefte is aan vernieuwing van producten en strategieën. Doordat de landelijke brancheorganisaties sectoraal georganiseerd zijn, vindt ook innovatie, onderzoek en kennisbundeling vooral langs deze sectorale lijnen plaats. Hierdoor wordt door de betrokken organisaties, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van een integrale visie of het combineren van taal en creativiteit bij educatieve pakketten, vaak lokaal en los van elkaar het wiel uitgevonden, met eerlijk gezegd wisselend succes. Er is derhalve sterke behoefte aan een kennis- en innovatiecentrum op landelijk niveau waar aandacht wordt besteed aan taal, creativiteit en kunst en hun onderlinge samenhang.

- *marketing*

Bij marketing springen minstens twee zaken in het oog die zeer relevant zijn voor MFCO's.

a. Beeldmerk en identiteit: omdat een MFCO+ een verzameling en combinatie is van verschillende beeldmerken, is er niet alleen sterke behoefte aan expertise en het uitwisselen van ervaringen op het gebied, van MFCO+-beeldmerken, maar voldoen sectorale campagnes ook niet meer in het verzorgingsgebied van een MFCO+.
b. Data gedreven sturing: bij een MFCO+ zijn data beschikbaar gevoed vanuit verschillende bronnen en disciplines. De praktijk leert dat veel klanten dit onderscheid zelf niet meer (zo scherp) maken omdat zij het niet als logisch ervaren. Een klantgerichte combinatie van deze data kan tot een enorme vooruitgang van de kwaliteit van dienstverlening leiden. Denk aan het ontwikkelen van digitale platforms en het kunnen combineren van veelal gescheiden vormen van dienstverlening, die door de klant als een combinatie hoog gewaardeerd wordt.

- *netwerk van mfco's, landelijke brancheorganisaties en netwerken*

Momenteel kennen we in Nederland sectoraal georganiseerde brancheorganisaties en kennisinstituten. De multifunctionele culturele organisaties hebben zich voorlopig georganiseerd als een landelijk netwerk. Er zal serieus nagedacht moeten worden hoe het landelijk landschap op dit punt er uit moet gaan zien. De huidige instituten zijn daarbij uiteraard het startpunt van de discussie hierover, maar vormen niet de richting ervan, laat staan het einddoel.

Afstemming en overleg

Zoals eerder gezegd, willen wij deze netwerkagenda bespreken met de organisaties uit de verschillende branches. Dit overleg zal door ons geïnitieerd worden, maar door alle partijen gedragen moeten worden om zo gezamenlijk de volgende en hierboven genoemde stappen te kunnen zetten.
Daarna (of gelijktijdig) willen wij in overleg gaan met het VNG, IPO en het Rijk.

Ondertekening

ABC Huis - Alkmaar
Bibliotheek Almelo & Theater Hof 88
Bibliotheek Berkel & IJssel - Zutphen
Bibliotheek Deventer
Bibliotheek Katwijk
Bibliotheek Oost-Achterhoek - Eibergen
Bibliotheek Oostland - Pijnacker
Bibliotheek Veenendaal
Bibliotheek Veluwezoom - Dieren
Bibliotheek Westland - Poeldijk
BplusC - Leiden
C. - Haarlemmermeer
Centre Ceramique - Maastricht
CODA - Apeldoorn
Cultura - Ede
Cultuurbedrijf De Domijnen - Sittard
Cultuurbedrijf Noordoostpolder - Emmeloord
dbieb Leeuwarden
de bblthk - Wageningen
De Meerpaal - Dronten
De Nieuwe Bibliotheek - Almere
De Nobelaer – Etten-Leur
DE KOM theater - Nieuwegein
DNK - Assen
DOK - Delft
Evertshuis - Bodegraven
Facet - Emmen
Huis73 – Den Bosch
Kulturhus De Bijenkorf - Borne
Kunstenhuis Idea - De Bilt
Kunstwerk! - Zevenaar
Muzehof - Zutphen
Muziekschool Katwijk
Nieuwe Veste - Breda

Oyfo - Hengelo
Rozet - Arnhem
SCHUNCK - Heerlen
Stadkamer - Zwolle
Stichting Fundament - Losser
Theater de Speeldoos - Baarn
Theater Koningshof - Maassluis
ZB Planbureau en Bibliotheek van Zeeland - Middelburg
ZINin - Nijverdal

Juli 2023

Jenny Doest, Gertjan Endedijk, Bert Frölich, Astrid Vrolijk en Arjen Davidse